YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
29 päivänä huhtikuuta 2004 *

Asiassa C-496/99 P,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään aluksi F. Ruggeri Laderchi, sittemmin T. van Rijn ja L. Visaggio, avustajanaan avvocato A. Dal Ferro, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (toinen jaosto) yhdistetyissä asioissa T-191/96 ja T-106/97, CAS Succhi di Frutta vastaan komissio, 14.10.1999 antaman tuomion (Kok. 1999, s. II-3181) osittaista kumoamista

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

ja jossa vastapuolena on

CAS Succhi di Frutta SpA, kotipaikka Castagnaro (Italia), edustajanaan aluksi avvocato A. Tizzano, avvocato G. M. Roberti ja avvocato F. Sciaudone, sittemmin avvocato G. M. Roberti ja avvocato F. Sciaudone,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: V. Skouris, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (esittelevä tuomari) ja F. Macken,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.10.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 21.12.1999 toimittamallaan valituksella vaatinut EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-191/96 ja T-106/97, CAS Succhi di Frutta vastaan komissio, 14.10.1999 antaman tuomion (Kok. 1999, s. II-3181; jäljempänä valituksenalainen tuomio) osittaista kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat sekä oikeudenkäyntimenettely

2 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisessa tuomiossa esittänyt asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat sekä oikeudenkäyntimenettelyn seuraavasti:

"1 Neuvosto antoi 4.8.1995 asetuksen N:o 1975/95 toimista maataloustuotteiden toimittamiseksi veloituksetta Georgian, Armenian, Azerbaidžanin, Kirgisian ja Tadžikistanin väestölle (EYVL L 191, s. 2; jäljempänä asetus N:o 1975/95). Asetuksen ensimmäisen perustelukappaleen mukaan 'olisi säädettävä maataloustuotteiden luovuttamisesta Georgian, Armenian, Azerbaidžanin, Kirgisian ja Tadžikistanin käyttöön elintarvikkeiden saantiedellytysten parantamiseksi paikallisten olojen moninaisuuden huomioon ottaen ilman, että markkinasääntöjen mukaiseen hankintaan tähtäävää kehitystä silti vaarannetaan' ja toisen perustelukappaleen mukaan 'yhteisöllä on interventiotoimenpiteiden tuloksena käytettävissään maataloustuotteiden varastoja ja nämä tuotteet olisi poikkeuksellisesti myytävä ensisijaisesti suunnitellun toimen toteuttamiseksi'.

2 Asetuksen N:o 1975/95 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

'Toteutetaan tässä asetuksessa vahvistetuin edellytyksin toimenpiteet interventiotoimenpiteiden tuloksena käytettävissä olevien erikseen määritettävien maataloustuotteiden toimittamiseksi veloituksetta Georgian, Armenian, Azerbaidžanin, Kirgisian ja Tadžikistanin käyttöön; jos interventiotuotteita ei tilapäisesti ole käytettävissä, niitä voidaan yhteisön solmimien sitoumusten toteuttamiseksi laskea liikkeelle yhteisön markkinoille.'

3 Asetuksen N:o 1975/95 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

'1. Tuotteet toimitetaan sellaisenaan tai jalostettuina.

2. Toimien kohteena voivat olla myös käytettävissä olevat tai sellaiset elintarvikkeet, joita on mahdollista saada markkinoilta toimittamalla maksuksi samaan tuoteryhmään kuuluvia tuotteita interventiovarastoista.

3. Toimituskustannukset, kuljetus- ja tarvittaessa jalostuskustannukset mukaan lukien, vahvistetaan tarjouskilpailumenettelyllä tai asian kiireellisyyteen tai kuljetusvaikeuksiin liittyvistä syistä yhden tarjouksen menettelyllä.

— —'

4 Komissio antoi 18.8.1995 asetuksen N:o 2009/95 interventiovarastoissa olevien Georgiaan, Armeniaan, Azerbaidžaniin, Kirgisiaan ja Tadžikistaniin tarkoitettujen maataloustuotteiden neuvoston asetuksessa N:o 1975/95 säädettyyn veloituksettomaan toimittamiseen sovellettavista säännöistä (EYVL L 196, s. 4; jäljempänä asetus N:o 2009/95).

5 Asetuksen N:o 2009/95 toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

' — — veloituksettomat toimitukset säädetään toteutettaviksi interventiovarastoista sellaisenaan toimitettavina maataloustuotteina, mutta myös muina kuin interventiota varten käytettävissä olevina, samaan tuoteryhmään kuuluvina tuotteina; — — näin ollen olisi annettava jalosteiden toimittamiseen sovellettavat erityiset yksityiskohtaiset säännöt; — — erityisesti olisi säädettävä mahdollisuudesta suorittaa kyseisten toimitusten maksu interventiovarastoista lähtöisin olevina raaka-aineina.'

6 Asetuksen N:o 2009/95 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

'Tarjouskilpailu voi koskea interventiovarastoista fyysisesti poistettavaa tuotteiden määrää maksuna samaan tuoteryhmään kuuluvista jalosteista tarjouskilpailuilmoituksessa vahvistetussa toimitusvaiheessa.'

7 Asetuksen N:o 2009/95 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan 1 alakohdan mukaan tarjouksen pätevyys 2 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa edellyttää, että siinä on 'nettotonniin valmista tuotetta vaihdettavaksi ehdotettu tuotteiden määrä tonneina (nettopaino) ilmaistuna tarjouskilpailuilmoituksessa vahvistettujen ehtojen ja toimitusvaiheen mukaisesti'.

8 Asetuksen N:o 2009/95 6 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

'Tarjous, jota ei ole tehty tämän artiklan säännösten mukaisesti tai joka ei vastaa täydellisesti tarjouskilpailun ehtoja tai johon sisältyy muita kuin tässä asetuksessa vahvistettuja edellytyksiä, voidaan hylätä.'

9 Asetuksen N:o 2009/95 15 artiklan 1 kohdan mukaan tarjouskilpailuilmoituksissa on vahvistettava erityisesti:

'— lisälausekkeet ja ehdot,

— erien määritelmä,

— —

— kunkin erän osalta todetut tärkeimmät fyysiset ja tekniset ominaispiirteet,

— — '.

10 Asetuksen N:o 2009/95 15 artiklan 2 kohdan mukaan 2 artiklan 2 kohdassa säädetyn tarjouskilpailun osalta ilmoituksessa on erityisesti mainittava:

'— toimituksen maksuna haltuun otettava erä tai eräryhmä,

— toimitettavan jalosteen ominaispiirteet: sen luonne, määrä, laatu, pakkaus jne.'.

11 Komissio antoi sittemmin 7.2.1996 asetuksen N:o 228/96 hedelmämehun ja hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle (EYVL L 30, s. 18; jäljempänä asetus N:o 228/96).

12 Asetuksen N:o 228/96 ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

'— — asetuksessa N:o 1975/95 säädetään, että maataloustuotteiden toimittamisen kohteena voivat olla käytettävissä olevat tai sellaiset elintarvikkeet, joita on mahdollista saada markkinoilta toimittamalla maksuksi interventiotoimien johdosta käytettävissä olevia tuotteita;

— — jotta vastattaisiin vastaanottajamaiden hedelmämehua ja hedelmähilloa koskeviin pyyntöihin, on aiheellista avata tarjouskilpailu parhaimpien toimintaedellytysten määrittämiseksi näille tuotteille sekä maksaa tarjouskilpailun voittajalle markkinoilta vedettyjen hedelmien muodossa nou-

dattaen hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelmästä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 [EYVL L 118, s. 1], sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 1363/95 [EYVL L 132, s. 8], 15 ja 15 a artiklan mukaista vetäytymisjärjestelmää.'

13 Asetuksen N:o 228/96 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

'Avataan tarjouskilpailu liitteessä I esitetyn enintään 1 000 tonnin hedelmämehun, 1 000 tonnin hedelmämehutiivisteen ja 1 000 tonnin hedelmähillon suuruiselle määrälle asetuksessa (EY) N:o 2009/95 ja erityisesti sen 2 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen yksityiskohtaisten säännösten sekä tämän asetuksen erityissäännösten mukaisesti.'

14 Asetuksen N:o 228/96 liitteessä I täsmennetään seuraavaa:

Erä N:o 1 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia omenamehua
Poisvedettävä tuote: omena

Erä N:o 2 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia 50-prosenttista tiivistettyä omenamehua
Poisvedettävä tuote: omena

Erä N:o 3 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia appelsiinimehua
Poisvedettävä tuote: appelsiini

Erä N:o 4 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia 50-prosenttista tiivistettyä appelsiinimehua
Poisvedettävä tuote: appelsiini

Erä N:o 5 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia erilaisista hedelmistä valmistettua hilloa
Poisvedettävä tuote: omena

Erä N:o 6 Toimitettava tuote: 500 nettotonnia erilaisista hedelmistä valmistettua hilloa
Poisvedettävä tuote: appelsiini

Kaikkien erien toimituspäivä on 20.3.1996.

15 [CAS Succhi di Frutta SpA; jäljempänä Succhi di Frutta tai valittaja] teki 15.2.1996 päivätyllä kirjeellä tarjouksen eristä nro 1 ja 2, ja se tarjoutui maksuna tuotteidensa toimituksista poistamaan kummankin erän osalta 12 500 tonnia ja 25 000 tonnia omenoita.

16 Trento Frutta SpA (jäljempänä Trento Frutta) ja Loma GmbH (jäljempänä Loma) tarjoutuivat siirtämään pois 8 000 tonnia omenoita erän nro 1 osalta ja 13 500 tonnia omenoita erän nro 2 osalta. Lisäksi Trento Frutta ilmoitti, että se oli valmis ottamaan persikoita omenoiden sijasta, mikäli viimeksi mainituista olisi pulaa.

17 Komissio osoitti 6.3.1996 Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricololle (italialainen interventioelin; jäljempänä AIMA) kirjeen nro 10663, jossa oli Trento Fruttalle annettava jäljennös ja jossa ilmoitettiin erien nro 1,

3, 4, 5 ja 6 myöntämisestä Trento Fruttalle. Tämän kirjeen mukaan Trento Frutta vastaanotti maksuna ensisijaisesti seuraavat määrät markkinoilta poisvedettyjä hedelmiä:

Erä nro 1 8 000 tonnia omenoita, tai vaihtoehtoisesti 8 000 tonnia persikoita;

Erä nro 3 20 000 tonnia appelsiineja tai vaihtoehtoisesti 8 500 tonnia omenoita taikka 8 500 tonnia persikoita;

Erä nro 4 32 000 tonnia appelsiineja tai vaihtoehtoisesti 13 000 tonnia omenoita taikka 13 000 tonnia persikoita;

Erä nro 5 18 000 tonnia omenoita tai vaihtoehtoisesti 18 000 tonnia persikoita;

Erä nro 6 45 000 tonnia appelsiineja tai vaihtoehtoisesti 18 000 tonnia omenoita taikka 18 000 tonnia persikoita.

18 Komissio osoitti 13.3.1996 AIMA:lle kirjeen nro 11832, jossa se ilmoitti AIMA:lle, että se oli myöntänyt erän nro 2 Lomalle 13 500 tonnin omenaerän poissiirtämistä vastaan.

19 AIMA on asetuksen N:o 228/96 mukaisesti ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin komission kirjeiden nro 10663 ja 11832 täytäntöönpanemiseksi 21.3.1996 päivätyllä yleisohjeella nro 93/96, jossa toistettiin komission kirjeiden sisältö.

20 Komissio teki 14.6.1996 päätöksen K(96) 1453 asetuksessa N:o 228/96 säädetystä hedelmämehun ja hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle (jäljempänä 14.6.1996 tehty päätös). Tämän päätöksen toisen perustelukappaleen mukaan tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen kyseisten markkinoilta poisvedettyjen tuotteiden määrät olivat vähäisiä tarvittaviin määriin verrattuna, koska markkinoilta poisvetämismenettely oli melkein päättynyt. Toimenpiteen päätökseen saattamiseksi oli siten välttämätöntä, että tarjouskilpailun voittaneet yritykset saattoivat halutessaan ottaa maksuksi omenoiden ja appelsiinien tilalle muita markkinoilta vedettyjä tuotteita ennalta määrättävässä suhteessa, joka riippui kyseisten tuotteiden jalostusarvojen vastaavuudesta.

21 Edellä mainitun 14.6.1996 tehdyn päätöksen 1 artiklassa määrätään, että markkinoilta poisvedetyt tuotteet annetaan tarjouskilpailun voittaneille yrityksille (eli Trento Fruttalle ja Lomalle) niiden näin vaatiessa seuraavien vastaavuuskerrointen mukaan:

a) 1 tonni persikoita 1 tonnista omenoita,

b) 0,667 tonnia aprikooseja 1 tonnista omenoita,

c) 0,407 tonnia persikoita 1 tonnista appelsiineja,

d) 0,270 tonnia aprikooseja 1 tonnista appelsiineja.

22 Tämä päätös osoitettiin Italian tasavallalle, Ranskan tasavallalle, Helleenien tasavallalle ja Espanjan kuningaskunnalle.

23 Komissio teki 22.7.1996 päätöksen K(96) 1916 asetuksen N:o 228/96 mukaisesta hedelmämehun ja hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle (jäljempänä 22.7.1996 tehty päätös). Tämän päätöksen kolmannen perustelukappaleen mukaan saatavilla olevien persikoiden ja aprikoosien määrä ei ole riittävä toimenpiteen loppuunsaattamiseksi, ja omenoiden, jotka tarjouskilpailun voittajien oli saatava, korvaaminen nektariineilla olisi tarkoituksenmukaista.

24 Edellä mainitun 22.7.1996 tehdyn päätöksen 1 artiklassa määrätään, että markkinoilta poisvedetyt tuotteet annetaan Trento Fruttalle ja Lomalle niiden sitä vaatiessa seuraavan vastaavuuskertoimen mukaan: 1,4 tonnia nektariineja 1 tonnista omenoita.

25 Tämä päätös osoitettiin Italian tasavallalle.

26 Kantaja vaati Tribunale amministrativo regionale del Laziossa nostetussa kanteessaan, joka annettiin tiedoksi 24.7.1996 AIMA:lle, AIMA:n edellä mainitun yleisohjeen nro 93/96 kumoamista.

27 Komission maataloudesta vastaavassa pääosastossa (PO VI) kantajan pyynnöstä järjestetyssä kokouksessa kantaja esitti vastalauseensa omenoiden ja appelsiinien korvaamisesta muilla hedelmillä, minkä komissio oli hyväksynyt, ja kantajalle annettiin jäljennös 14.6.1996 tehdystä päätöksestä.

28 Kantaja toimitti 2.8.1996 komissiolle Padovan yliopiston Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestalin tekemän erityisselvityksen nro 94, joka koski tiettyjen hedelmien taloudellisia vastaavuuskertoimia niitä mehuksi jalostettaessa.

29 Komissio teki 6.9.1996 päätöksen K(96) 2208 asetuksen N:o 228/96 mukaisesta hedelmämehun ja hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle 14.6.1996 tehdyn päätöksen muuttamisesta (jäljempänä 6.9.1996 tehty päätös). Tämän päätöksen toisen perustelukappaleen mukaan Kaukaasian väestöille toimitettaviin hedelmämehuihin käytettävien omenoiden ja appelsiinien sekä toisaalta näiden toimitusten maksuksi markkinoilta poisvedettyjen persikoiden tasapainoisempi korvaaminen koko persikoiden poisvetämisajanjaksona edellyttää 14.6.1996 tehdyllä päätöksellä vahvistettujen kertoimien muuttamista. Uusia kertoimia sovellettaisiin ainoastaan tuotteisiin, joita tarjouskilpailun voittajat eivät olleet saaneet maksuna toimituksista.

30 Edellä mainitun 6.9.1996 tehdyn päätöksen 1 artiklalla 14.6.1996 tehdyn päätöksen 1 artiklan a ja c alakohtaa muutettiin seuraavalla tavalla:

'a) 0,914 tonnia persikoita yhdestä tonnista omenoita,

— —

c) 0,372 tonnia persikoita [yhdestä] tonnista appelsiineja'.

31 Tämä päätös osoitettiin Italian tasavallalle, Ranskan tasavallalle, Helleenien tasavallalle ja Espanjan kuningaskunnalle.

32 Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.11.1996 jättämällään kannekirjelmällä nostanut kumoamiskanteen 6.9.1996 tehdystä päätöksestä. Tämä asia rekisteröitiin numerolla T-191/96.

33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi asiassa T-191/96 R, CAS Succhi di Frutta vastaan komissio, 26.2.1997 antamallaan määräyksellä (Kok. 1997, s. II-211) 6.9.1996 tehdyn päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevan vaatimuksen, jonka kantaja oli esittänyt 16.1.1997.

34 Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 9.4.1997 jättämällään kannekirjelmällä nostanut kumoamiskanteen 22.7.1996 tehdystä päätöksestä vedoten siihen, että se oli saanut jäljennöksen kyseisestä päätöksestä vasta 30.1.1997 välitoimimenettelyn yhteydessä. Tämä asia rekisteröitiin numerolla T-106/97.

35 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja hylkäsi 20.3.1998 antamallaan määräyksellä Allione Industria Alimentare SpA:n [jäljempänä Allione] väliintulohakemuksen, jossa tämä pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia asiassa T-191/96 (Kok. 1997, s. II-573).

36 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja yhdisti 14.10.1998 antamallaan määräyksellä asiat T-191/96 ja T-106/97 suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn esittelevän tuomarin esityksestä ryhtymättä asian selvittämistoimiin. Se kehotti kuitenkin komissiota ilmoittamaan kirjallisesti ennen istuntoa, kuinka suuret interventioelinten omenavarastot olivat tosiseikkojen tapahtumishetkellä. Komissio noudatti kehotusta määräajassa. Istunto pidettiin 10.2.1999."

3 Asiassa T-191/96 Succhi di Frutta vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 6.9.1996 tehdyn päätöksen, jolla muutettiin 14.6.1996 tehtyä päätöstä, ja velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksenalainen tuomio

Tutkittavaksi ottaminen

4 Komissio katsoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että Succhi di Fruttan kanne asiassa T-191/96 oli jätettävä tutkimatta ensinnäkin sen vuoksi, ettei 6.9.1996 tehty päätös koskenut kantajaa suoraan ja erikseen, ja toiseksi sen vuoksi, ettei kantajalla ollut intressiä päätöksen kumoamiseen.

5 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tutkittavaksi ottamisen osalta seuraavaa:

"50 EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kumoamiskanteen hänelle osoitetusta päätöksestä taikka

päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee sitä suoraan ja erikseen.

51 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätös koskee tämän säännöksen mukaisessa merkityksessä erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, ainoastaan silloin, kun tämä päätös vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista minkä vuoksi ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin ne, joille päätös on osoitettu (asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 199, Kok. Ep. I, s. 181; ks. esim. asia T-86/96, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen ja Hapag Lloyd Fluggesellschaft v. komissio, tuomio 11.2.1999, Kok. 1999, s. II-179, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Tässä asiassa on selvää, että kantaja on osallistunut eriä nro 1 ja 2 koskevaan tarjouskilpailuun ja että erä 1 on myönnetty Trento Fruttalle.

53 Komissio ei sitä paitsi riitauta sitä, että sen 6.3.1996 päivätty kirje nro 10663 sisältää seikkoja, jotka eivät vastaa asetuksen N:o 228/96 mukaisen tarjouskilpailuilmoituksen ehtoja, koska kirjeessä säädetään omenoiden ja appelsiinien korvaamisesta persikoilla maksuksi Trento Fruttan toimituksista. Kirjeellä muutetaan siten eri eriä koskevia maksutapoja.

54 Eri erille määrättyjen maksutapojen muutos vahvistettiin 14.6.1996 tehdyllä päätöksellä kaikkien tarjouskilpailun voittajien osalta. Kantaja pyysi tämän jälkeen komissiota tutkimaan tämän päätöksen uudelleen. Kantaja ja PO VI:n

virkamiehet pitivät kokouksen tämän vuoksi 26.7.1996, jonka jälkeen kantaja toimitti komissiolle teknisen selvityksen nro 94 (edellä 27 ja 28 kohta).

55 Komission tietoon tulleiden uusien seikkojen ja koko tilanteen uudelleenarvioinnin perusteella, joka koski sen yksiköiden toteamaa persikan hintatasoa elokuun puolessavälissä 1996 yhteisön markkinoilla (ks. PO VI:n työasiakirja, vastineen liite 11), komissio teki 6.9.1996 riidanalaisen päätöksen, jossa määrättiin uusista vastaavuuskertoimista yhtäältä persikoiden ja toisaalta omenoiden sekä appelsiinien välillä.

56 Tämän vuoksi riidanalaista päätöstä on pidettävä kantajan vaatimuksesta tehtynä erillisenä päätöksenä, jonka perusteena ovat uudet seikat, ja siinä muutetaan tarjouskilpailun ehtoja, koska siinä määrätään omenoiden ja appelsiinien korvaamisesta persikoilla eri vastaavuuskertoimin maksuna tarjouskilpailun voittajille, ja näin siitä huolimatta, että asianosaiset ovat tällä välin olleet yhteydessä toisiinsa.

57 Näin ollen on syytä todeta, että riidanalainen päätös koskee kantajaa erikseen. Päätös koskee kantajaa erikseen ensinnäkin tarjouksentekijänä, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, siltä osin että komissio on myöhemmin muuttanut yhtä tarjouskilpailun merkittävistä ehdoista, eli ehtoa kyseisten toimitusten maksutavasta. Tarjouksentekijää ei nimittäin koske ainoastaan komission se päätös, jossa päätetään tarjouskilpailuilmoituksen johdosta esitetyn jokaisen tarjouksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä (asia 92/78, Simmenthal v. komissio, tuomio 6.3.1979, Kok. 1979, s. 777, 25 kohta). Tarjouksentekijällä säilyy myös sitä erikseen koskeva intressi valvoa, että tarjouskilpailuilmoituksessa esitettyjä ehtoja noudatetaan tarjouskilpailun täytäntöönpanossa. Koska komissio ei tarjouskilpailuilmoituksessaan ollut

ilmoittanut siitä, että tarjouskilpailun voittajilla on mahdollisuus saada maksuna toimituksistaan muita hedelmiä kuin mitä oli määrätty, kantajalla ei ollut mahdollisuutta tehdä erilaista tarjousta kuin minkä se oli esittänyt, ja sillä ei siten ollut samanlaista mahdollisuutta kuin Trento Fruttalla.

58 Toiseksi riidanalainen päätös koskee tälle asialle erityiset olosuhteet huomioon ottaen erikseen kantajaa, koska päätös tehtiin sen vaatimuksesta tehdyn kokonaistilanteen uudelleenarvioinnin jälkeen muun muassa niiden lisätietojen perusteella, jotka se oli esittänyt komissiolle.

59 Riidanalainen päätös koskee kantajaa myös suoraan, sikäli kuin komissio ei ole jättänyt kansallisille viranomaisille harkinnanvaraa tämän päätöksen täytäntöönpanoa koskevien yksityiskohtaisten menettelysääntöjen osalta (yhdistetyt asiat 41/70, 42/70, 43/70 ja 44/70, International Fruit Company v. komissio, tuomio 13.5.1971, Kok. 1971, s. 411, 25–28 kohta).

60 Väite siitä, että kantaja ei ole riitauttanut 14.6.1996 tehtyä päätöstä määräajassa, on hylättävä, sillä riidanalaista päätöstä ei voida pitää pelkästään 14.6.1996 tehdyn päätöksen vahvistavana päätöksenä. Kuten edellä on mainittu, komissio hyväksyi kantajan vaatimuksesta sen, että komission 14.6.1996 tehtyä päätöstä tarkastellaan uudelleen, ja riidanalainen päätös tehtiin uudelleentarkastelun perusteella. Riidanalaisessa päätöksessä vahvistetaan erilaiset vastaavuuskertoimet, ja se perustuu uusiin seikkoihin. Näin ollen kantajan kannetta ei voida jättää tutkimatta tällä perusteella (ks. asia T-82/92, Cortes Jimenez ym. v. komissio, tuomio 3.3.1994, Kok. H. 1994, s. II-237, 14 kohta; asia T-331/94, IPK v. komissio, tuomio 15.10.1997, Kok. 1997, s. II-1665, 24 kohta; asia T-130/96, Aquilino v. neuvosto, tuomio 8.7.1998, Kok. H. 1998, s. II-1017, 34 kohta ja asia T-100/96, Vicente Nuñez v. komissio, tuomio 21.10.1998, Kok. H. 1998, s. II-1779, 37–42 kohta).

61 On myös hylättävä väite, jonka mukaan kantajalla ei ole intressiä vaatia kumoamista, koska riidanalaisen päätöksen kumoamisen ainoana seurauksena olisi, että 14.6.1996 tehdyssä päätöksessä määrätyt, kantajalle epäedullisemmat kertoimet otettaisiin uudelleen käyttöön.

62 Tämän kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä arvioitaessa ei voida olettaa, että 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoavan tuomion ainoana seurauksena oli 14.6.1996 tehdyssä päätöksessä määrättyjen vastaavuuskerrointen käyttöönottaminen, kun otetaan huomioon EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan (josta on tullut EY 233 artikla) mukainen komission velvollisuus ryhtyä nyt annettavan tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimiin (ks. yhdistetyt asiat 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, tuomio 26.4.1988, Asteris v. komissio, Kok. 1988, s. 2181, 27–32 kohta).

63 Joka tapauksessa edellä mainitussa asiassa Simmenthal vastaan komissio annetun tuomion 32 kohdasta ilmenee, että vaikka tarjouskilpailua koskevan ratkaisun täytäntöönpano olisi tapahtunut muiden kilpailijoiden hyväksi, tarjouksentekijällä säilyy intressi tällaisen päätöksen kumoamiseen joko sen takia, että komissio ryhtyisi asianmukaisiin toimiin sitä koskevan tilanteen oikaisemiseksi tai että komissio tekisi tulevaisuudessa asianmukaiset muutokset tarjouskilpailujärjestelmään siinä tapauksessa, että sen katsottaisiin olevan tiettyjen oikeudellisten vaatimusten vastainen. Tätä oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa käsiteltävänä olevaan asiaan, etenkin kun on selvää, että kyseisessä tarjouskilpailuilmoituksessa tarkoitettuja toimia ei ollut vielä riidanalaisen päätöksen tekemisajankohtana kokonaisuudessaan pantu täytäntöön.

64 Edellä esitetystä seuraa, että kanne on otettava tutkittavaksi."

Pääasia

6 Asian T-191/96 pääasian osalta kantaja vetosi seitsemään kanneperusteeseen, jotka koskevat 1) asetuksen N:o 228/96 rikkomista sekä avoimuusperiaatteen ja

yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, 2) asetusten N:o 1975/95 ja N:o 2009/95 rikkomista, 3) harkintavallan väärinkäyttöä, 4) ilmeisiä arviointivirheitä, 5) EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan (josta on tullut EY 33 artikla), EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 34 artikla) ja asetuksen N:o 1035/72 rikkomista, 6) perustelujen puuttumista ja 7) korvaavuusjärjestelmän ilmeistä epäasianmukaisuutta.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensimmäisen kanneperusteen osalta seuraavaa:

"72 Yhteisöjen tuomioistuin on julkisia rakennusurakoita koskevien sopimustentekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin 71/305/ETY (EYVL L 185, s. 5) osalta katsonut, että kun hankintayksikkö on vahvistanut sopimuksentekoehdot, tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että kaikkien tarjousten on oltava näiden määräysten mukaisia tarjousten objektiivisen vertailun varmistamiseksi (asia C-243/89, komissio v. Tanska, 22.6.1993, Kok. 1993, s. I-3353, Kok. Ep. XIV, s. I-263, 37 kohta ja asia C-87/94, komissio v. Belgia, tuomio 25.4.1996, Kok. 1996, s. I-2043, 70 kohta). Lisäksi on katsottu, että tarjousten vertailumenettelyn kaikissa vaiheissa on noudatettava sekä tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaatetta että avoimuusperiaatetta sen varmistamiseksi, että kaikilla tarjoajilla on samat mahdollisuudet tarjoustensa ehtojen laatimisessa (em. asia komissio v. Belgia, tuomion 54 kohta).

73 Tätä oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa käsiteltävänä olevaan tapaukseen. Siitä seuraa, että komissio oli velvollinen täsmentämään tarjouskilpailuilmoituksessa selvästi tarjouskilpailun kohteen ja ehdot ja että sen oli noudatettava tiukasti ilmoitettuja ehtoja, jotta kaikilla tarjoajilla olisi samat mahdollisuudet tarjoustensa laatimisessa. Komissio ei avoimuusperiaatetta loukkaamatta voinut jälkikäteen muuttaa tarjouskilpailun ehtoja eikä etenkään esitettävää tarjousta koskevia ehtoja tavalla, josta ei ole ilmoitettu itse tarjouskilpailuilmoituksessa.

74 Kuten edellä on todettu, riidanalaisen päätöksen mukaan tarjouskilpailun voittajat eli Trento Frutta ja Loma voivat ottaa maksuksi toimituksistaan muita kuin tarjouskilpailuilmoituksessa mainittuja tuotteita, eli persikoita omenoiden ja appelsiinien tilalla.

75 Tällaisesta korvaamisesta ei ilmoitettu asetuksen N:o 228/96 mukaisessa tarjouskilpailuilmoituksessa. Asetuksen liitteestä I, jota tulkitaan asetuksen N:o 2009/95 15 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti (ks. edellä 9–13 kohta), ilmenee, että tarjouskilpailun voittajat voivat ottaa maksuna toimituksistaan ainoastaan ilmoituksessa mainittuja tuotteita, eli erien 1, 2 ja 5 osalta omenia ja erien 3, 4 ja 6 osalta appelsiineja.

76 Asetuksen N:o 2009/95 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan 1 alakohdan mukaan (ks. edellä 7 kohta) tarjouksen pätevyys edellyttää, että siinä on ilmaistuna tarjouskilpailuilmoituksessa vahvistettujen ehtojen mukaisesti tarjouksen tekijän maksuksi jalostetuista tuotteista pyytämä tuotteiden määrä.

77 Omenoiden ja appelsiinien korvaaminen persikoilla maksuna kyseisistä toimituksista sekä vastaavuuskerrointen vahvistaminen hedelmien välillä muuttavat huomattavasti tarjouskilpailuilmoitusta koskevaa olennaista ehtoa, eli toimitettavien tuotteiden maksutapaa.

78 Toisin kuin komissio väittää, missään sellaisessa säädöstekstin osassa, johon se viittaa, kuten asetuksen N:o 228/96 ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa tai asetuksen N:o 1975/95 2 artiklan 2 kohdassa (ks. edellä 3 ja 12 kohta) ei anneta edes implisiittisesti mahdollisuutta tällaiseen korvaamiseen. Korvaamisesta ei myöskään ole säädetty komission esiintuo-

man sellaisen tilanteen varalta, jossa hedelmien määrä interventiovarastoissa on riittämätön tai jossa tarjouskilpailun voittajille maksuna annetut hedelmät kuuluvat "samaan tuoteryhmään" kuin niiden toimittamat tuotteet.

79 Riidanalaisessa päätöksessä ei määrätä ainoastaan omenoiden ja appelsiinien korvaamisesta persikoilla, vaan siinä vahvistetaan vastaavuuskertoimet viittaamalla tarjouskilpailun jälkeisiin seikkoihin, eli kyseisten hedelmien hintaan markkinoilla elokuun puolivälissä 1996, vaikka näiden seikkojen huomioon ottamisesta tarjouskilpailun jälkeen kyseisiin toimituksiin sovellettavien maksutapojen määrittelemiseksi ei määrätä tarjouskilpailuilmoituksessa.

80 Lisäksi komission oikeudenkäynnissä toimittamilla tiedoilla (ks. vastineen liite 3 ja komission vastaus ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin) ei voida perustella sitä, että tarjouskilpailuilmoituksessa tarkoitettujen toimien täytäntöönpanon esteenä oli, että riidanalaisen päätöksen tekemisen ajankohtana interventiovarastoissa ei ollut omenoita.

81 Jos sellaisten omenoiden, jotka voidaan vetää pois markkinoilta, saatavuus yhteisön tasolla on ollut näin heikko, komission olisi avoimuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamiseksi pitänyt tarjouskilpailuehdotuksessa määrätä ehdoista, jotka koskivat kyseisten toimitusten maksuksi esitettyjen hedelmien korvaamista toisilla. Mikäli nämä ehdot puuttuvat, sen olisi pitänyt järjestää uusi tarjouskilpailumenettely.

82 Edellä esitetystä seuraa, että riidanalaisella päätöksellä on rikottu asetuksen N:o 228/96 mukaista tarjouskilpailuilmoitusta sekä avoimuusperiaatetta ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja että se on näin ollen kumottava ilman, että on tarpeen ratkaista muut kantajan esittämät kanneperusteet."

8 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi seuraavan tuomion:

"1) Komission 6.9.1996 tekemä päätös K(96) 2208 kumotaan.

— —

3) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut asiassa T-191/96.

— — "

Valitus

9 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja jättää Succhi di Fruttan asiassa T-191/96 nostaman kanteen tutkimatta

— toissijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion ja toteaa Succhi di Fruttan asiassa T-191/96 nostaman kanteen perusteettomaksi

— edelleen toissijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jotta tämä ratkaisee pääasian ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen mainitsemat seikat

— velvoittaa Succhi di Fruttan korvaamaan tästä ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydystä asiaa T-191/96 koskevasta oikeudenkäynnistä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

10 Succhi di Frutta vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— toteaa, että valitusperusteet, jotka komissio on esittänyt valituksessaan, jossa vaaditaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-191/96 ja T-106/97 14.10.1996 antaman tuomion kumoamista asian T-191/96 osalta, on jätettävä kokonaan tai osittain tutkimatta

— toissijaisesti hylkää valituksen perusteettomana

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

11 Komissio esittää valituksensa tueksi viisi valitusperustetta, jotka koskevat seuraavia seikkoja:

— tarjoajien, joiden tarjousta ei ole hyväksytty, ja tarjouskilpailun voittajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen virheellinen soveltaminen, jonka perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että Succhi di Fruttan kanne voidaan ottaa tutkittavaksi

— valituksenalaisen tuomion perustelujen virheellinen ja ristiriitainen luonne niiden vaikutusten osalta, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo samalla periaatteella olevan pääasian kannalta

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemä virheellinen tulkinta, kun se on todennut, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen siitä syystä, että se oli osallistunut mainitun päätöksen tekemistä koskevaan menettelyyn

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekemä virheellinen tulkinta, joka koskee Succhi di Fruttan oikeussuojan tarpeen käsitettä ja EY 233 artiklan ulottuvuutta

— ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemä virheellinen tulkinta, joka koskee hedelmä- ja vihannesalan yhteisen markkinajärjestelyn mukaisia hedelmien markkinoiltavetämiseen liittyviä sääntöjä, minkä johdosta kyseinen tuomioistuin on katsonut, ettei kyseessä ollut tilanne, jossa omenoita ei ollut käytettävissä tarjouskilpailun voittajien toimittamien tuotteiden maksukeinona.

Komission valitus

12 On todettava, että komission ensimmäinen, kolmas ja neljäs valitusperuste koskevat Succhi di Fruttan ensimmäisessä oikeusasteessa asiassa T-191/96 nostaman kanteen tutkittavaksi ottamiseen liittyviä eri näkökohtia, kun taas kyseisen toimielimen esittämät toinen ja viides valitusperuste koskevat mainitun asian pääasian arviointia.

13 Näin ollen on tutkittava peräkkäin komission valitusperusteet, jotka liittyvät tutkittavaksi ottamiseen ja siihen, oliko Succhi di Fruttan 6.9.1996 tehtyä päätöstä vastaan nostama kanne asiassa T-191/96 perusteltu.

Succhi di Fruttan asiassa T-191/96 nostaman kanteen tutkittavaksi ottamiseen liittyvät valitusperusteet

Asianosaisten lausumat

14 Komissio arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt kolme oikeudellista virhettä katsoessaan, että Succhi di Fruttan kanne asiassa T-191/96 voidaan ottaa tutkittavaksi.

15 Ensimmäisessä valitusperusteessaan komissio väittää, että valituksenalaisessa tuomiossa on annettu liian laaja merkitys tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteelle.

16 Vaikka komissio ei kiistä, että hankintaviranomaisen on noudatettava kyseistä periaatetta ja avoimuuden periaatetta tarkasti koko varsinaisen hankintamenettelyn ajan, se väittää asian olevan toisin hankintasopimuksen tekemisen jälkeen.

17 Näin ollen on erotettava selvästi toisistaan yhtäältä tarjouskilpailun voittaja ja toisaalta tarjoajat, joiden tarjousta ei ole hyväksytty.

18 Komission ja tarjouskilpailun ainoan voittajan välillä on hankintasopimuksen tekemisen jälkeen nimittäin luonteeltaan sopimusoikeudellinen suhde ja kummallakin näistä osapuolista on velvollisuus noudattaa tehdyn sopimuksen ehtoja. Komissiolla ei sitä vastoin menettelyn tässä vaiheessa ole enää minkäänlaista suhdetta tarjoajiin, joiden tarjousta ei ole hyväksytty.

19 Samasta syystä tarjouskilpailuilmoituksessa esitettyihin ehtoihin ei voida kajota ainoastaan niin kauan kuin tarjouskilpailun voittajaa ei ole vielä nimetty, mutta hankintaviranomainen voi tämän jälkeen poiketa niistä, jos olosuhteet sitä vaativat ja mikäli kyseessä oleva muutos ei loukkaa sen yrityksen oikeuksia, jonka kanssa hankintasopimus on tehty.

20 Komissio tekee edellä esitetystä johtopäätöksen, että Succhi di Fruttan riitauttama 6.9.1996 tehty päätös, joka on tehty tarjousten arvioinnin ja sopimuksen tekemisen jälkeen, koskee ainoastaan komission suhteita tarjouskilpailun voittajiin, mutta se ei vaikuta tarjoajiin, joiden tarjousta ei ole hyväksytty ja joiden tilanne ei mitenkään poikkea sellaisten kolmansien tilanteesta, jotka eivät ole osallistuneet tarjouskilpailumenettelyyn.

21 Näin ollen Succhi di Fruttalla — — samalla tavoin kuin muillakaan kyseisen alan yrityksillä — — ei ole oikeutta riitauttaa tarjouskilpailun ehtojen muutosta, joka on käsiteltävänä olevan asian tavoin tapahtunut hankintasopimuksen tekemisen jälkeen.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa katsonut, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen tarjouksentekijänä, jonka tarjousta ei ole hyväksytty.

23 Komissio lisää, että sen näkemyksen vahvistaa se seikka, ettei toista italialaista hedelmämehun tuottajaa Allionea ole edellä mainitulla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtajan 20.3.1998 antamalla määräyksellä hyväksytty väliintulijaksi asiaan, koska kyseisellä yhtiöllä ei ollut riittävää intressiä Succhi di Fruttan riitauttaman päätöksen kumoamiseen. Mikään ei nimittäin erota Succhi di Fruttan ja Allionen tilanteita toisistaan.

24 Kolmannessa valitusperusteessaan komissio korostaa, että vastoin sitä, mitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, 6.9.1996 tehty päätös ei koskenut Succhi di Fruttaa erikseen myöskään siitä syystä, että kyseinen yhtiö oli osallistunut menettelyyn, joka on johtanut mainittuun päätökseen, joka on tehty sen esittämän nimenomaisen vaatimuksen ja komission suorittaman kokonaistilanteen uudelleenarvioinnin jälkeen Succhi di Fruttan esittämien lisätietojen perusteella.

25 Nämä olosuhteet eivät sellaisinaan ole omiaan yksilöimään Succhi di Fruttaa varsinkaan kun tässä tapauksessa kyseessä oleva päätös on osoitettu useille jäsenvaltioille ja kun päätös on vaikuttanut ainoastaan tarjouskilpailun voittajiin.

26 Komissio esittää neljännen valitusperusteensa tueksi, että yhtäältä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 62 ja 63 kohdassa esittämä toteamus Succhi di Fruttan oikeussuojaintressistä 6.9.1996 tehtyä päätöstä vastaan on virheellinen, koska kyseinen yhtiö ei ollut riitauttanut aikaisemmin tehtyjä samanlaisia päätöksiä, jotka olivat olleet sille epäedullisempia, ja että toisaalta 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoaminen saattaisi mainitut aikaisemmat päätökset jälleen voimaan. Velvollisuus panna ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kumoamistuomio asianmukaisesti täytäntöön ei vaikuta millään tavalla näihin muihin päätöksiin, jotka on tehty aikaisemmin.

27 Muutoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kumoamistuomio asettaisi komission suhteet tarjouskilpailun voittajien kanssa kyseenalaisiksi hetkellä, jona tarjouskilpailumenettely on päättynyt, joten oikeusvarmuutta ei taattaisi.

28 Succhi di Frutta vaatii ensisijaisesti, että komission kolme edellä mainittua valitusperustetta on jätettävä tutkimatta.

29 Ensimmäinen valitusperuste olisi hylättävä, koska komissio on ainoastaan esittänyt uudelleen kannetta koskevan oikeudenkäyntiväitteen, jonka se oli esittänyt jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Näin ollen tämä valitusperuste vastaa pelkkää vaatimusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostetun kanteen uudelleen tutkimisesta.

30 Neljännen valitusperusteen osalta on samoin kyseessä pelkkä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitettyjen perustelujen ja väitteiden toistaminen. Kuten käy selvästi ilmi valituksenalaisen tuomion 46 kohdasta, tässä valitusperusteessa nimittäin toistetaan komission jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämä väite, jonka mukaan Succhi di Fruttalla ei ollut mitään oikeussuojaintressiä 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoamiseen, koska kyseisen kumoamisen ainoana vaikutuksena olisi se, että aikaisemmin vahvistetut ja Trento Fruttalle edullisemmat vastaavuuskertoimet otettaisiin uudelleen käyttöön.

31 Mitä tulee kolmanteen valitusperusteeseen, se on jätettävä tutkimatta, koska komissio ei ole vedonnut siihen ensimmäisessä oikeusasteessa ja koska se on näin ollen esitetty ensimmäistä kertaa muutoksenhaun yhteydessä, vaikka kyseinen toimielin oli ollut tietoinen siitä jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyn oikeudenkäynnin aikana.

32 Toissijaisesti Succhi di Frutta kiistää sen, että nämä valitusperusteet olisivat perusteltuja.

33 Ensimmäinen ja kolmas valitusperuste, joiden kohde on pääosin samanlainen, voidaan sen mukaan ainoastaan hylätä perusteettomina.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin perustellusti todennut, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen käsiteltävänä olevan asian erityisissä olosuhteissa.

35 Näin ollen Succhi di Fruttan tilanne ei erotu muista pelkästään sen vuoksi, että kyseinen yhtiö on ajoissa ottanut yhteyttä komission yksiköihin sen vakavan taloudellisen vahingon johdosta, jonka se on kärsinyt, koska sen kilpailijoille on annettu täysin suhteeton määrä korvaavia hedelmiä hedelmämehujen tai -hillojen toimitusten maksutapana, vaan erityisesti sen vuoksi, että se on osallistunut sekä kyseessä olevaan tarjouskilpailuun että menettelyyn, joka on johtanut 6.9.1996 tehtyyn päätökseen.

36 Komission väite, jonka mukaan Succhi di Fruttan tilanne ei tarjouskilpailun voittajan valinnan jälkeen enää poikkea minkään muun kolmannen tilanteesta, on täysin perusteeton.

37 Hankintaviranomaisen tehtävänä on tarjouskilpailuilmoituksessa määritellä hankintamenettelyn kohde ja ehdot. Hankintaviranomaisen on pidettävä tiukasti kiinni näin vahvistamistaan tarjouskilpailun ehdoista, jotka ovat saaneet tarjouksentekijän osallistumaan menettelyyn ja esittämään tietynlaisen tarjouksen, joka on riippuvainen tarjouskilpailua sääntelevistä ehdoista.

38 Kyseinen velvollisuus koskee koko menettelyä mukaan lukien hankintaviranomaisen hyväksytyn tarjoajan kanssa tekemän sopimuksen täytäntöönpanovaihe. Mainittu viranomainen voi luopua päätetyistä ehdoista ja menettelytavoista

ainoastaan niissä tapauksissa, jotka on nimenomaisesti mainittu tarjouskilpailuilmoituksessa. Sillä ei näin ollen ole vapautta hoitaa sopimusta tarkoituksenmukaisimmaksi katsomallaan tavalla hyväksytyn yhtiön tai hyväksyttyjen yhtiöiden kanssa.

39 Jos kyseessä ovat poikkeukselliset olosuhteet, jotka ovat syntyneet tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen ja jotka edellyttävät tarjouskilpailun ehtojen muutosta, ja kilpailuilmoituksesta puuttuu niiden korjaamisen mahdollistava lauseke, hankintaviranomaisen on peruutettava menettely ja avattava uusi tarjouskilpailu, johon kaikilla aikaisemmilla tarjoajilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua.

40 Käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 228/96 liitteestä I käy kuitenkin selvästi ilmi, että hedelmät, jotka tarjouskilpailun voittajien oli vedettävä pois markkinoilta, olivat omenoita ja appelsiineja eikä asian kannalta merkitykselliseen lainsäädäntöön ole sisältynyt mitään lauseketta, jossa mahdollistettaisiin yhden tarjouskilpailuilmoituksessa asetetun ehdon muuttaminen jälkikäteen ja erityisesti omenoiden korvaaminen persikoilla.

41 Succhi di Frutta lisää, että jos komission väite hyväksyttäisiin, hankintaviranomainen voisi — — pannessaan sopimusta täytäntöön hyväksytyn yhtiön kanssa — — tehdä olennaisia muutoksia tarjouskilpailuilmoitukseen ilman riskiä siitä, että tarjoaja, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, nostaisi sitä vastaan kanteen seuraamuksen määräämiseksi sellaisen tarjouskilpailun ehtojen muutoksen takia, jota ei ole sallittu.

42 Neljännen valitusperusteen osalta Succhi di Frutta katsoo, että se on myös hylättävä perusteettomana.

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös perustellusti katsonut, että kyseisellä yhtiöllä oli mahdollisuus vedota oikeussuojaintressiin käsiteltävän asian erityisissä olosuhteissa.

44 Intressi lainvastaisen päätöksen riitauttamiseen ei häviä ainoastaan sen takia, että on toteutettu muita toimia, jotka eivät ole lainsäädännön mukaisia ja joita vastaan ei ole nostettu kumoamiskannetta.

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käsiteltävässä asiassa selvästi todennut, että kilpailuilmoituksessa mainittujen hedelmien korvaaminen tietyillä hedelmillä oli lainvastaista.

46 EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan ja hyvän hallinnon periaatteen mukaan komission olisi kuitenkin tämän lainvastaisuutta koskevan toteamuksen johdosta pitänyt ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin niiden päätösten osalta, jotka se oli tehnyt ennen 6.9.1996 tehtyä päätöstä ja joita rasittaa sama virhe. Mikä tahansa muu tulkinta olisi selvästi ristiriidassa yhteisön oikeusjärjestyksen perustana olevan oikeusturvajärjestelmän kanssa.

47 Succhi di Fruttan oikeussuojaintressin perusteena ovat joka tapauksessa yhtäältä tarve välttää lainvastaisten toimien toistuminen ja toisaalta mahdollisen vahingonkorvauskanteen nostaminen hankintaviranomaista vastaan sen vahingon korvaamiseksi, jonka tehty lainvastaisuus on aiheuttanut.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Ensimmäinen valitusperuste

48 Tämän valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen osalta on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 225 artiklan, yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen

työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan johdosta valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi (ks. mm. asia C-41/00 P, Interporc v. komissio, tuomio 6.3.2003, Kok. 2003, s. I-2125, 15 kohta).

49 Näissä määräyksissä asetettua perusteluvelvollisuutta ei täytä sellainen valitus, jossa vain kerrataan tai toistetaan sanasta sanaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, sellaisetkin, joiden pohjana olevien tosiseikkojen osalta tämä tuomioistuin on tosiseikastoa määrittäessään nimenomaisesti omaksunut eri näkemyksen (ks. mm. em. asia Interporc v. komissio, tuomion 16 kohta).

50 Jos valittaja kuitenkin riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemän yhteisön oikeuden tulkinnan tai soveltamisen, ensimmäisessä oikeusasteessa tutkittuja oikeuskysymyksiä voidaan käsitellä uudelleen valituksen yhteydessä. Muutoksenhakumenettelyn tarkoitus nimittäin jäisi osaksi toteutumatta, jollei valittaja voisi tällä tavoin perustaa valitustaan perusteisiin ja perusteluihin, jotka on esitetty jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (ks. mm. em. asia Interporc v. komissio, tuomion 17 kohta).

51 Kuten tämän tuomion 15–23 kohdasta käy ilmi, ensimmäinen valitusperuste täyttää nämä vaatimukset.

52 Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio riitauttaa valituksenalaisen tuomion 57 kohdan osoittaakseen sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut yhteisön oikeutta todetessaan, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen tarjouksentekijänä, jonka tarjousta ei ole hyväksytty kyseessä olevan tarjouskilpailun yhteydessä. Komissio arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta erityisesti siitä, että se on näin tehdessään antanut liian laajan merkityksen tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteelle, jota komission mukaan ei voida enää soveltaa tarjouskilpailun täytäntöönpanovaiheen aikana.

53 Näin ollen komissio — — eikä se suinkaan rajoitu vain jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyjen väitteiden toistamiseen — — asettaa kyseenalaiseksi vastauksen, jonka tämä tuomioistuin on nimenomaisesti esittänyt oikeudelliseen kysymykseen valituksenalaisessa tuomiossa ja joka voi olla yhteisöjen tuomioistuimen valvonnan kohteena muutoksenhaun yhteydessä.

54 Tästä seuraa, että komission ensimmäinen valitusperuste voidaan ottaa tutkittavaksi.

55 Sen arvioimiseksi, onko kyseinen valitusperuste perusteltu, on aluksi todettava, että pääosa perusteluista, jotka komissio on esittänyt tämän valitusperusteen tueksi ja joiden mukaan avoimuusperiaatetta ja tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei voida soveltaa sopimuksen tekemisen jälkeen, koskee todellisuudessa itse pääasiaa.

56 Kyseisiä perusteluja on näin ollen tutkittava Succhi di Fruttan ensimmäisessä oikeusasteessa nostaman kanteen perusteltavuutta koskevan komission toisen valitusperusteen yhteydessä.

57 Tässä vaiheessa arviointi, joka koskee sitä, onko ensimmäinen valitusperuste, joka liittyy ainoastaan kysymykseen kanteen tutkittavaksi ottamisesta asiassa T-191/96, perusteltu, rajataan siihen, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että käsiteltävänä olevan asian olosuhteissa 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen tarjouksentekijänä, jonka tarjousta ei ollut hyväksytty.

58 Tältä osin on selvää, että Succhi di Frutta on osallistunut tarjouskilpailumenettelyyn, jonka yhteydessä mainittu päätös on tehty.

59 Vaikka on selvää, ettei tällainen päätös koske erikseen kyseiseen tarjouskilpailuun osallistumattomia kyseessä olevan alan taloudellisia toimijoita, koska päätös koskee niitä ainoastaan siksi, että ne objektiivisesti arvioiden ovat hedelmämehuja tai -hilloja tuottavia yrityksiä, on asian kuitenkin oltava toisin, kun kyseessä ovat tarjouksentekijät, joiden on voitava saattaa asia yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltäväksi koko tarjouskilpailumenettelyn laillisuuden valvomista varten riippumatta siitä, onko niiden tarjous lopulta hyväksytty vai hylätty.

60 Juuri tältä osin Succhi di Fruttan tilanne eroaa perustavanlaatuisesti Allionesta, joka ei ole tehnyt tarjousta nyt käsiteltävän asian perusteena olevassa tarjouskilpailussa ja jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja ei näin ollen ole katsonut olevan väliintulointressiä Succhi di Fruttan vaatimusten tukemiseksi asiassa T-191/96 (ks. em. 20.3.1998 annettu määräys).

61 Tästä seuraa, ettei komissio voi pätevästi väittää, ettei viimeksi mainitun yhtiön tilanne ole 6.9.1996 tehdyn päätöksen kaltaisen päätöksen kannalta mitenkään erilainen kuin minkä tahansa kyseessä olevan alan toimijan tilanne ja että näin ollen ainoastaan tarjouskilpailun voittajilla on oikeus tarvittaessa riitauttaa tämän tyyppinen päätös.

62 Tällaisesta tulkinnasta seuraisi väistämättä, että lainsäädännön rikkomisista, jotka hankintaviranomainen on tehnyt sopimuksenteon jälkeen ja joiden vaikutuksesta koko tarjouskilpailumenettelyn laillisuus on kyseenalainen, ei voitaisi määrätä seuraamusta, elleivät ne vaikuta tarjouskilpailun voittajan tai voittajien tilanteeseen.

63 Tällainen lopputulos on ristiriidassa sekä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan, jossa taataan muutoksenhakukeino yksityisille, joita riidanalainen toimi koskee suoraan ja erikseen, että sen perusperiaatteen kanssa, jonka mukaan oikeusyhteisössä on asianmukaisesti varmistettava laillisuuden noudattaminen.

64 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut varsinkin valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa ja vastaavasti mainitun tuomion 73 kohdassa, näin on oltava erityisesti sen kaltaisissa olosuhteissa, joihin asia T-191/96 perustuu ja joissa tarjouksentekijän kanteen kohteena oleva päätös — — vaikka hankintaviranomainen on tehnyt sen jälkeenpäin — — oli sellainen, että sillä oli suora vaikutus tarjouksentekijän esittämän tarjouksen muotoiluun ja kaikkien kyseessä olevaan menettelyyn osallistuvien yritysten yhtäläisiin mahdollisuuksiin.

65 Asiakirja-aineistosta käy nimittäin ilmi, että ennen kuin hankintaviranomainen on muodollisesti tehnyt tätä tarkoittavat päätökset, joihin riidanalainen päätös kuuluu, sen yrityksen tarjouksessa, jonka kanssa suurinta osaa kyseessä olevista hankinnoista koskeva sopimus on lopulta tehty, esitettiin jo hedelmien korvausmahdollisuus maksutapana, vaikkei siitä ollut määrätty tarjouskilpailuilmoituksessa, kun taas kaikkien muiden tarjouksentekijöiden tarjoukset vastasivat tarkasti kyseisessä ilmoituksessa asetettuja ehtoja.

66 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa hylätyn tarjouksen tekijänä erikseen siten, että se voi saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimien käsiteltäväksi sen tarkistamiseksi, onko mainitun päätöksen tekemisessä noudatettu lakia, ja tarvittaessa seuraamusten määräämiseksi hankintaviranomaisen tältä osin tekemästä menettelyn lainvastaisuudesta.

67 Näin ollen komission ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

— Kolmas valitusperuste

68 On muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan silloin kun yksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämistä perusteluista on riittävä sen antaman tuomion tuomiolauselman perustelemiseksi, kyseessä olevassa tuomiossa esitetyssä muussa perustelussa mahdollisesti oleva virheet ovat joka tapauksessa merkityksettömiä mainitun tuomiolauselman kannalta siten, että valitusperuste, jossa vedotaan näihin virheisiin, on tehoton ja se on hylättävä (ks. mm. asia C-326/91 P, De Compte v. parlamentti, 2.6.1994, Kok. 1994, s. I-2091, 94 kohta ja asia C-49/96 P, Progoulis v. komissio, määräys 12.12.1996, Kok. 1996, s. I-6803, 27 kohta).

69 Kuten julkisasiamies on todennut esittämänsä ratkaisuehdotuksen 19 kohdassa, komission ensimmäinen ja kolmas valitusperuste koskevat tosiasiassa samaa kysymystä siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalainen tuomion 57 kohdassa, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen.

70 Valituksenalainen tuomion 57 ja 58 kohdasta käy kuitenkin selvästi ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nojautunut johtopäätöksessään, jonka mukaan mainittu päätös koski tässä tapauksessa Succhi di Fruttaa erikseen, kahteen eri perusteeseen.

71 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tuomionsa 57 kohdassa nimittäin katsonut, että 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen "ensinnäkin" tarjouksentekijänä, jonka tarjousta ei ole hyväksytty.

72 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa jatkanut, että "toiseksi" käsiteltävän asian erityisissä olosuhteissa 6.9.1996 tehty päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen siksi, että kyseinen päätös oli tehty

sen vaatimuksesta suoritetun kokonaistilanteen uudelleenarvioinnin jälkeen ja erityisesti sen komissiolle esittämien lisätietojen perusteella.

73 Näin ollen riittää sen toteaminen, että yhtäältä — — kuten käy ilmi tämän tuomion 66 kohdasta — — ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeudellista virhettä tekemättä katsonut tuomionsa 57 kohdassa, että Succhi di Fruttalla oli mahdollisuus vedota yksilölliseen intressiin sitä varten, että yhteisöjen tuomioistuimet tarkistaisivat 6.9.1996 tehdyn päätöksen laillisuuden, ja että toisaalta mainitussa tuomion kohdassa on esitetty riittävät perustelut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen johtopäätökselle, jonka mukaan mainittu päätös koski Succhi di Fruttaa erikseen asiassa T-191/96.

74 Koska komission kolmas valitusperuste kohdistuu ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa esittämään arviointiin, jota on tämän tuomion neljästä edellisestä kohdasta ilmenevällä tavalla pidettävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mainitun tuomion ylimääräisenä perusteluna, tämä valitusperuste on joka tapauksessa tehoton ja se on näin ollen hylättävä.

— Neljäs valitusperuste

75 Tämän tuomion 48–50 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti Succhi di Fruttan esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä tämän valitusperusteen osalta.

76 Komissio nimittäin viittaa valituksenalaisen tuomion 62 ja 63 kohtaan riitauttaakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudellisen arvioinnin, jonka mukaan Succhi di Frutta voisi käsiteltävässä asiassa vedota oikeussuojaintressiin 6.9.1996 tehtyä päätöstä vastaan.

77 Koska komissio on täsmällisesti ilmoittanut kumottavaksi vaatimassaan tuomiossa tältä osin arvostelemansa seikat ja perustelut, joiden nojalla se katsoo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman oikeudellisen arvioinnin olevan virheellinen, nyt käsiteltävänä olevassa valitusperusteessa ei pelkästään toisteta esitettyjä perusteluja sanasta sanaan.

78 Neljännen valitusperusteen perusteltavuuden osalta on ensinnäkin todettava, että Succhi di Frutta oli osallistunut kyseessä olevaan tarjouskilpailuun ja että — — kuten käy ilmi erityisesti tämän tuomion 66 kohdasta — — 6.9.1996 tehdyn päätöksen on katsottava koskevan sitä erikseen, ja siten sillä on oikeus nostaa kanne, joka mahdollistaa mainitun päätöksen laillisuuden tarkistamisen ja tarvittaessa seuraamuksen määräämisen hankintaviranomaisen tältä osin tekemän lainvastaisuuden johdosta. Komissio ei nimittäin ole lainkaan kyseenalaistanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia, jonka mukaan päätös, jonka kumoamista Succhi di Frutta vaati, koskee tätä yhtiötä suoraan.

79 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 60 kohdassa, ettei kyseistä päätöstä voida pitää pelkästään 14.6.1996 tehdyn päätöksen vahvistavana päätöksenä, koska komissio oli Succhi di Fruttan vaatimuksesta suostunut tarkastelemaan viimeksi mainittua päätöstä uudelleen, koska 6.9.1996 tehty päätös tehtiin tämän uudelleentarkastelun johdosta ja koska siinä vahvistetaan erilaiset vastaavuuskertoimet Succhi di Fruttan esittämien tietojen kaltaisten uusien seikkojen perusteella.

80 Komissio ei ole riitauttanut mainittua kohtaa nyt käsiteltävänä olevan valituksen yhteydessä.

81 Kolmanneksi on selvää, että 6.9.1996 tehty päätös on Succhi di Fruttalle vastainen, koska sillä voidaan loukata sen oikeudellisesti suojattuja intressejä vaikuttamalla huomattavasti sen asemaan kyseessä olevilla markkinoilla.

82 On lisättävä, että asiakirja-aineistosta käy ilmi, että tarjouskilpailuilmoituksessa kyseessä olevien toimitusten maksuksi määrättyjen omenoiden ja appelsiinien korvaaminen persikoilla, sellaisena kuin se on suoritettu muun muassa 6.9.1996 tehdyllä päätöksellä, vaikuttaa suoraan eri tarjouksentekijöiden esittämiä tarjouksia koskeviin ehtoihin, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tuomionsa 57 ja 73 kohdan lopussa ja kuten Trento di Fruttan esittämä tarjous sitä paitsi osoittaa. Trento di Frutta oli nimenomaisesti ilmoittanut olevansa valmis vastaanottamaan persikoita omenoiden sijasta siinä tapauksessa, että omenoista olisi pulaa, vaikka on selvää, ettei tällaista mahdollisuutta ollut lainkaan suunniteltu tarjouskilpailuilmoituksessa ja että muiden tarjouksentekijöiden tarjouksissa on pidetty tiukasti kiinni mainitussa ilmoituksessa tältä osin asetetuista ehdoista. Trento di Fruttan esittämän kaltaisen tarjouksen huomioon ottaminen saattaa siten suosia tämän tarjouksen esittänyttä yritystä sen kilpailijoihin verrattuna, mikä loukkaa tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja haittaa menettelyn avoimuutta.

83 Näin ollen on katsottava, että — — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut tuomionsa 63 kohdassa — — Succhi di Fruttalla oli tosiasiassa intressi vaatia 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoamista erityisesti saadakseen yhteisöjen lainkäyttöelimen toteamaan hankintaviranomaisen mahdollisesti tekemän lainvastaisuuden. Tällainen toteamus voi nimittäin olla perustana mahdolliselle vahingonkorvauskanteelle, jonka tarkoituksena on Succhi di Fruttan tilanteen korjaaminen asianmukaisella tavalla.

84 Mitä tulee komission väitteeseen, jonka mukaan 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoamisen seurauksena edellinen 14.6.1996 tehty päätös, joka on tälle yritykselle epäedullisempi, tulisi uudelleen voimaan, se koskee valituksenalaisen tuomion 62 kohtaa.

85 Yhtäältä saman tuomion 63 kohdassa perustellaan kuitenkin oikeudellisesti riittävällä tavalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen johtopäätös, jonka mukaan Succhi di Fruttalla oli tässä tapauksessa intressi saada 6.9.1996 tehty päätös kumotuksi. Toisaalta tämän tuomion 83 kohdasta käy ilmi, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole rikkonut yhteisön oikeutta päätyessään mainittuun johtopäätökseen.

86 Tästä seuraa, että komission väite, joka koskee Succhi di Fruttan oikeussuojaintressiä puoltavan lisäperustelun sisältävää valituksenalaisen tuomion 62 kohtaa, on tehoton.

87 Kaiken edellä esitetyn perusteella neljäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Valitusperusteet, jotka liittyvät Succhi di Fruttan asiassa T-191/96 nostaman kanteen perusteltavuuteen

Asianosaisten lausumat

88 Komission arvostelun mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt kaksi oikeudellista virhettä kumotessaan 6.9.1996 tehdyn päätöksen.

89 Toisen valitusperusteensa tueksi komissio esittää samanlaiset perustelut kuin ne, jotka ovat pohjana sen ensimmäiselle valitusperusteelle, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta siinä tarjouskilpailumenettelyn vaiheessa, joka seuraa sopimuksen tekemistä.

90 Näiden perustelujen nojalla — — sellaisina kuin ne on esitetty lyhyesti tämän tuomion 15–19 kohdassa — — komissio päättelee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut virheellisesti valituksenalaisen tuomion 73 ja 81 kohdassa, että mainitulla toimielimellä on velvollisuus noudattaa tiukasti julkisen hankintamenettelyn kaikissa vaiheissa ehtoja sellaisina kuin ne on esitetty

tarjouskilpailuilmoituksessa siten, ettei se voi jälkikäteen muuttaa tarjouskilpailun voittajalle suoritettavan maksun tapaa tätä tarkoittavan valtuutuslausekkeen puuttuessa ja ettei sillä ole muuta vaihtoehtoa kuin avata uusi tarjouskilpailumenettely, joka mahdollistaa sen, että valittua yritystä ja muita tarjouksentekijöitä, joiden tarjouksia ei ollut hyväksytty, kohdellaan sovellettavien ehtojen kannalta samalla tavalla.

91 Tässä tapauksessa sopimuksen täytäntöönpano alun perin suunnitellulla tavalla on nimittäin osoittautunut mahdottomaksi, koska riittävää määrää omenoita ei ollut saatavilla.

92 Vaikka komission mukaan on totta, että avoimuusperiaatteen ja kaikkien tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamista on valvottava tarkasti tarjouskilpailun voittajan selviämiseen asti, hankinnan täytäntöönpanovaiheessa voi sitä vastoin olla välttämätöntä mukauttaa sopimuksen ehtoja ennalta arvaamattomiin olosuhteisiin, koska tarjouskilpailuilmoituksessa on mahdotonta varautua kaikkiin mahdollisuuksiin.

93 Lisäksi valituksenalainen tuomio on ristiriitainen siltä osin kuin siinä kielletään kaikki myöhemmät muutokset ehtoihin sellaisina kuin ne on esitetty tarjouskilpailuilmoituksessa tai tarjouseritelmässä, mutta samanaikaisesti siinä todetaan, että komission olisi pitänyt avata uusi tarjouskilpailu, mikä olisi välttämättä johtanut tarjouskilpailun ehtojen muutokseen ja myös asettanut kyseenalaiseksi sopimusvelvollisuutensa jo täyttäneiden tarjouskilpailun voittajien perustellun luottamuksen.

94 Viidennessä ja viimeisessä valitusperusteessaan komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut valituksenalaisen tuomion 80 kohdassa, ettei 6.9.1996 tehdyn päätöksen tekemisen ajankohtana ollut mitään sellaista puutetta omenoista, joka olisi velvoittanut komission yksiköt

muuttamaan tarjouskilpailun voittajien toimitettavia tuotteita koskevia maksuehtoja sallimalla se, että asian kannalta merkityksellisten säädösten mukaiset omenat voidaan korvata persikoilla, jotta hyväksytyille yrityksille mahdollistettaisiin niiden sopimusvelvoitteiden täyttäminen hankintaviranomaiseen nähden.

95 Mitä tulee Succhi di Fruttan perusteluihin, joiden mukaan tämän valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, koska siinä ei tuoda esiin mitään oikeudellista kysymystä, vaan se koskee pelkkää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämää tosiseikkoja koskevaa toteamusta, komissio vastaa, että arvioinnissa, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt katsoessaan, ettei omenoita puuttunut interventiovarastoista, oli oikeudellinen virhe, koska tämä tuomioistuin on näin tehdessään arvioinut väärin hedelmä- ja vihannesalan yhteisen markkinajärjestelyn mukaista hedelmien markkinoiltavetämisjärjestelmää.

96 Succhi di Frutta väittää ensisijaisesti, että kyseessä olevat kaksi valitusperustetta on jätettävä tutkimatta.

97 Toinen valitusperuste muodostuu nimittäin pelkästään niiden perustelujen toistamisesta, jotka komissio on jo esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

98 Mitä tulee viidenteen valitusperusteeseen, se ei koske oikeudellisia kysymyksiä, vaan ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiä tosiseikkoja koskevia toteamuksia, jotka kuuluvat sen yksinomaiseen toimivaltaan.

99 Kyseiset valitusperusteet on sen mukaan toissijaisesti hylättävä perusteettomina.

100 Toinen valitusperuste on puolestaan täysin perusteeton samoista syistä kuin ne, jotka Succhi di Frutta on esittänyt vastauksena komission ensimmäiseen ja kolmanteen valitusperusteeseen (ks. erityisesti tämän tuomion 37–40 kohta).

101 Viides valitusperuste on myös perusteeton, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut oikein komission itsensä toimittamia tietoja, kun se on katsonut, ettei 6.9.1996 tehdyn päätöksen tekemisen ajankohtana ollut mitään sellaista puutetta omenoista, joka olisi estänyt tarjouskilpailuilmoituksessa tarkoitettujen toimien täytäntöönpanon.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Toinen valitusperuste

102 Tämän tuomion 48–50 kohdassa mainitun oikeuskäytännön nojalla on hylättävä ne Succhi di Fruttan perustelut, joiden mukaan tätä valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska siinä ainoastaan toistetaan ensimmäisessä oikeusasteessa jo esitetyt perustelut.

103 Komissio on viitatessaan valituksenalaisen tuomion 72–75 kohtaan ja 81 kohtaan nimittäin asettanut kyseenalaiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tulkinnan tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta ja oikeudelliset seuraukset, jotka tämä tuomioistuin on siitä johtanut asian T-191/96 aineellisen kysymyksen osalta.

104 Yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia tällaiset oikeudelliset kysymykset valituksen yhteydessä.

105 Sen arvioimiseksi, onko mainittu valitusperuste perusteltu, on huomautettava, että se — — kuten asianosaiset ovat itse sitä paitsi todenneet — — nojautuu samaan lähtökohtaan kuin komission ensimmäinen valitusperuste eli siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut virheellisesti tarjouksentekijöiden välisen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta laajentamalla sen soveltamisalan sopimuksen tekemistä seuraavaan tarjouskilpailumenettelyn vaiheeseen.

106 Komissio väittää erityisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että kaikkien tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen merkitsee, että komissiolla oli velvollisuus noudattaa tarkasti tarjouskilpailun ehtoja sellaisina kuin ne oli esitetty tarjouskilpailuilmoituksessa, ettei se voinut muuttaa jälkikäteen eli sopimuksen tekemisen jälkeen tarjouskilpailumenettelyn ehtoja ja erityisesti esitettävää tarjousta koskevia ehtoja tavalla, josta ei ollut määrätty itse tarjouskilpailuilmoituksessa, ja että näin ollen sillä — — halutessaan tehdä tällaisen muutoksen — — oli velvollisuus avata uusi tarjouskilpailumenettely, jolle voitaisiin siis asettaa erilaiset ehdot, jotka kuitenkin koskisivat samalla tavoin kaikkia tähän menettelyyn osallistuvia yrityksiä.

107 Valituksen tutkinnan tässä vaiheessa on ratkaistava, voidaanko nämä komission perustelut hyväksyä.

108 On muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen julkisia hankintoja koskevasta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että hankintaviranomainen on velvollinen noudattamaan tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta (ks. mm. yhdistetyt asiat C-285/99 ja C-286/99, Lombardini ja Mantovani, tuomio 27.11.2001, Kok. 2001, s. I-9233, 37 kohta ja asia C-315/01, GAT, tuomio 19.6.2003, Kok. 2003, s. I-6351, 73 kohta).

109 Oikeuskäytännöstä käy myös ilmi, että mainittu periaate edellyttää avoimuusvelvollisuutta, jotta sen noudattamisesta voidaan varmistua (ks. mm. asia C-92/00, HI, tuomio 18.6.2002, Kok. 2002, s. I-5553, 45 kohta ja asia C-470/99, Universale-Bau ym., tuomio 12.12.2002, Kok. 2002, s. I-11617, 91 kohta).

110 Tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaate, jonka tavoitteena on julkiseen hankintaan osallistuvien yritysten välisen terveen ja toimivan kilpailun kehittymisen edistäminen, edellyttää sitä, että kaikilla tarjouksentekijöillä on samat mahdollisuudet tarjoustensa ehtojen laatimisessa, ja näin ollen sitä, että tarjouksille on asetettu samat ehdot kaikkien kilpailijoiden osalta.

111 Mitä tulee tästä periaatteesta seuraavaan avoimuusperiaatteeseen, sen pääasiallisena tarkoituksena on taata, ettei hankintaviranomainen harjoita suosintaa tai käytä mielivaltaa. Se edellyttää, että kaikki sopimuksen tekomenettelyn ehdot ja yksityiskohtaiset säännöt esitetään selvästi, täsmällisesti ja yksiselitteisesti tarjouskilpailuilmoituksessa tai tarjouseritelmässä siten, että yhtäältä mahdollistetaan kaikille kohtuullisen valistuneille ja tavanomaisen huolellisille tarjouksentekijöille niiden täsmällisen laajuuden ymmärtäminen ja niiden tulkitseminen samalla tavalla ja että toisaalta mahdollistetaan hankintaviranomaiselle sen tarkistaminen, vastaavatko tarjouksentekijöiden tarjoukset kyseessä olevaa hankintaa sääntelevi arviointiperusteita.

112 Kun otetaan huomioon sekä mainittujen periaatteiden merkitys että niiden tavoite ja tehokas vaikutus, niiden noudattaminen on varmistettava myös käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa erityisessä tarjouskilpailussa, mutta tälle viimeksi mainitulle menettelylle ominaiset erityispiirteet on tarvittaessa huomioitava.

113 Tältä osin on korostettava, että käsiteltävässä asiassa komissio on neuvoston asetuksen N:o 1975/95 nojalla ja sekä asetuksen N:o 2009/95 että asetuksen N:o 228/96 avulla määrittänyt ensinnäkin yleiset ehdot hedelmämehun ja

hedelmähillon toimittamisesta Armenian ja Azerbaidžanin väestölle koskevalle tarjouskilpailulle ja laatinut sitten tarjouskilpailuilmoituksen, jossa määritellään tämän tarjouskilpailumenettelyn täsmällinen tavoite ja sen konkreettiset menettelytavat.

114 Näin ollen mainittujen asetusten säännösten on katsottava muodostavan kehyksen, jonka puitteissa koko menettelyn on tapahduttava.

115 Tällaisessa yhteydessä komission on näin ollen hankintaviranomaisena noudatettava tarkasti arviointiperusteita, jotka se on siis itse vahvistanut, ja näin ei ole ainoastaan tarjouskilpailumenettelyssä sellaisenaan, jonka tarkoituksena on tarjousten arviointi ja tarjouskilpailun voittajan valinta, vaan yleisemmin kyseessä olevan hankinnan täytäntöönpanovaiheen päättymiseen asti.

116 Koska tarjous, joka ei ole asetettujen edellytysten mukainen, on selvästi hylättävä, hankintaviranomaisella ei näin ollen ole myöskään oikeutta muuttaa tarjouskilpailun yleistä rakennetta muuttamalla myöhemmin yksipuolisesti yhtä sen olennaisista ehdoista ja erityisesti määräyksellä, joka — — jos se olisi mainittu tarjouskilpailuilmoituksessa — — olisi antanut tarjouksentekijöille mahdollisuuden esittää tarjouksen, joka on huomattavasti erilainen.

117 Tästä seuraa, että käsiteltävänä olevan asian kaltaisessa tilanteessa hankintaviranomainen ei voi sopimuksen tekemisen jälkeen — — eikä varsinkaan päätöksellä, jonka sisältö poikkeaa aikaisemmin annettujen asetusten säännöksistä — — tehdä muutosta tarjouskilpailun merkittävään ehtoon, kuten siihen, joka koskee toimitettavien tuotteiden maksutapoja.

118 Siinä tapauksessa, että hankintaviranomainen haluaa, että tiettyjä tarjouskilpailun ehtoja voidaan täsmällisistä syistä muuttaa tarjouskilpailun voittajan valinnan jälkeen, sillä on velvollisuus määrätä nimenomaisesti tästä mahdollisuudesta samoin kuin sen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä itse laatimassaan ja menettelyn puitteet rajaavassa tarjouskilpailuilmoituksessa siten, että kaikki hankintaan osallistumisesta kiinnostuneet yritykset ovat siitä tietoisia alusta lähtien ja ovat siten yhdenvertaisessa asemassa tarjouksen esittämishetkellä.

119 Lisäksi siinä tapauksessa, ettei tällaisesta mahdollisuudesta olisi nimenomaisesti määrätty, mutta hankintaviranomainen aikoisi sopimuksen tekemisen jälkeisen vaiheen aikana poiketa yhdestä olennaisesta menettelytapamääräyksestä, se ei voisi pätevästi jatkaa menettelyä soveltamalla muita kuin alun perin asetettuja ehtoja.

120 Jos hankintaviranomainen olisi hankinnan täytäntöönpanovaiheen aikana oikeutettu halutessaan muuttamaan tarjouskilpailun varsinaisia ehtoja tätä tarkoittavan ja merkityksellisissä sovellettavissa säännöksissä esitetyn nimenomaisen valtuutuksen puuttuessa, sopimuksen tekemistä sääntelevät ehdot, sellaisina kuin niistä on alun perin määrätty, vääristyisivät.

121 Lisäksi tällainen käytäntö loukkaisi väistämättä avoimuusperiaatetta ja tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, sillä tarjouskilpailun ehtojen yhtenäinen soveltaminen ja menettelyn objektiivisuus eivät enää olisi taattuja.

122 Käsiteltävänä olevassa asiassa on kuitenkin selvää, että komissio on sopimuksen tekemisen jälkeen korvannut tarjouskilpailuilmoituksessa ilmoitetut hedelmät muilla hedelmillä tarjouskilpailun voittajien toimitettavien tuotteiden maksutapana, vaikka tällainen hedelmien korvaaminen ei ollut tämän ilmoituksen eikä sen perustana olleen asian kannalta merkityksellisen lainsäädännön mukaista.

123 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 82 kohdassa, että komission päättämän riidanalaisen muutoksen on sitä koskevan valtuutuksen puuttuessa johdettava 6.9.1996 tehdyn päätöksen kumoamiseen, koska kyseinen muutos on asetuksen N:o 228/96 liitteenä olevan tarjouskilpailuilmoituksen sekä avoimuusperiaatteen ja tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastainen.

124 Siltä osin kuin komissio samassa valitusperusteessa arvostelee valituksenalaista tuomiota siitä, että se nojautuu ristiriitaisiin perusteluihin, koska siinä kielletään muuttamasta tarjouskilpailun ehtoja — — sellaisina kuin ne on eritelty tarjouskilpailuilmoituksessa — — tarjouskilpailun voittajaa koskevan menettelyn täytäntöönpanovaiheen aikana, mutta siinä samanaikaisesti väitetään, että olisi pitänyt avata uusi menettely, mikä välttämättä sisältää tarjouskilpailun ehtojen muutoksen, riittää sen toteaminen, että kyseinen väite perustuu valituksenalaisen tuomion selvästi virheelliseen tulkintaan.

125 Kyseisen tuomion sanamuodostakin käy nimittäin selvästi ilmi, että tätä tarkoittavan nimenomaisen määräyksen puuttuessa tarjouskilpailuilmoituksesta hankintaviranomainen ei saa menettelyn missään vaiheessa muuttaa tarjouskilpailun ehtoja sillä uhalla, että se loukkaa kaikkien tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja avoimuusperiaatetta.

126 Kuten käy muutoin selvästi ilmi valituksenalaisen tuomion 81 kohdasta, komissio olisi näin ollen voinut tarvittaessa tarjouskilpailuilmoituksessa määrätä mahdollisuudesta tietyissä olosuhteissa muuttaa tarjouskilpailun voittajille suoritettavan maksun ehtoja määräämällä erityisesti täsmällisistä yksityiskohtaisista säännöistä, jotka koskevat kyseessä olevien toimitusten maksuksi alun perin nimenomaisesti määrättyjen hedelmien korvaamista toisilla. Tällä tavalla tarjouksentekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja avoimuusperiaatetta olisi täysin noudatettu.

127 Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin samassa 81 kohdassa mainitsee uuden tarjouskilpailumenettelyn aloittamisen, kun hankintaviranomaisen valtuutus ilmoitettujen hedelmien korvaamisesta toisilla puuttuu, ei ole lainkaan ristiriidassa edellä esitetyn kanssa. Mikään ei siis tosin olisi estänyt hankintaviranomaista määräämästä erilaisista ehdoista, mutta ne olisivat kuitenkin soveltuneet samalla tavoin kaikkiin tarjouksentekijöihin. Tämän tuomion edellisessä kohdassa tarkoitetun tapauksen tavoin yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja avoimuusperiaatteen noudattaminen olisi näin ollen ollut täysin varmistettu myös tässä tapauksessa.

128 Siltä osin kuin komissio on voinut ymmärtää valituksenalaisen tuomion 81 kohdan viimeisen virkkeen niin, ettei siinä jätetä komissiolle tuomion panemiseksi täytäntöön mitään muuta mahdollisuutta kuin tarjouskilpailumenettelyn uudelleenaloittaminen, riittää sen toteaminen, ettei yhteisöjen tuomioistuinten tehtävänä ole antaa lainsäädännön rikkojalle määräyksiä tavasta, jolla todettu lainvastaisuus on korjattava.

129 Näin ollen toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan perusteettomana.

— Viides valitusperuste

130 Tässä valitusperusteessa komissio riitauttaa valituksenalaisen tuomion 80 kohdan, jonka mukaan komission toimittamilla tiedoilla ei voida perustella sitä, että 6.9.1996 tehdyn päätöksen tekemisen ajankohtana interventiovarastoissa oli sellainen puute omenoista, että se esti tarjouskilpailuilmoituksessa tarkoitettujen toimien täytäntöönpanon.

131 Kuten käy ilmi sanamuodostakin mainitussa 80 kohdassa, joka alkaa sanalla "lisäksi", samoin kuin sanamuodosta saman tuomion 81 kohdassa, joka alkaa seuraavasti: "Jos sellaisten omenoiden, jotka voidaan vetää pois markkinoilta, saatavuus yhteisön tasolla on ollut näin heikko — — ", ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mainitussa 80 kohdassa esittämä arviointi on kuitenkin ainoastaan ylimääräinen peruste kyseessä olevalle tuomiolle.

132 Tämän tuomion 68 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti on näin ollen katsottava, että viides valitusperuste, joka kohdistuu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mainittuun perusteluun, on joka tapauksessa tehoton ja se on siis hylättävä.

133 Koska mitään komission valituksensa tueksi esittämistä valitusperusteista ei ole voitu hyväksyä, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

134 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdassa, jota tämän saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Succhi di Frutta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan tässä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Skouris Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä huhtikuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti